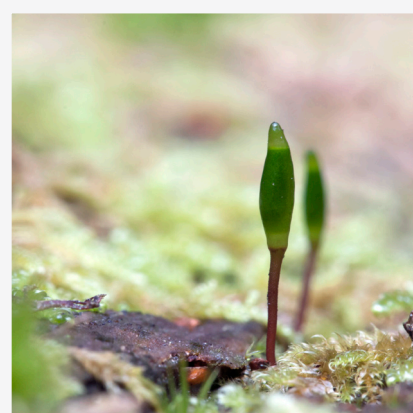

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Lilla Tjärbruket

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220156 Lilla Tjärbruket

Kommun: Eskilstuna

Områdets totala areal: 2,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden: Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6270 - Silikatgräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I området Lilla Tjärbruket är det den välhävdade silikatgräsmarken med dess typiska, hävdgynnade arter som är av prioriterat bevarandevärde.

Motivering: Området är artrikt och har en välutvecklad hävdgynnad flora. Det finns också en rik svampflora med exempelvis flera arter vaxskivlingar och den rödlistade arten knubbig hårjordtunga.

Prioriterade åtgärder: Området ska fortsätta att betas. Vid behov ska röjning av enbuskar och örnbräken ske.

Beskrivning av området

Lilla Tjärbrukets gård ligger i skogsbygden norr om Västermo i Öja församling. Natura 2000-området utgörs av en liten, småblockig ganska flack hagmark omgiven av produktionsskog och kultiverad betesmark. Det är en artrik betesmark med lång hävdhistoria och där hävdgynnade arter som kattfot, revfibbla, nattviol, ormrot och den rödlistade jordtungan *Trichoglossum walteri* finns.

Vad kan påverka negativt

- Tillskottsutfodring ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Natura 2000-området utgör en liten del av en mycket stor betesmark där äldre åkermark med höga näringsnivåer dominerar. Djurens fria rörelse mellan olika delar av betesmarken innebär att näring transporteras från näringsrika partier till mer näringsfattiga vilket missgynnar den biologiska mångfalden.
- Utebliven eller olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.).
- Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering och vattenreglering. Gödslings- och försurnings effekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Området saknar skydd.

Skötsel: Det viktigaste är att området fortsätter att betas. Vid behov kan röjning av enbuskar och örnbräken vara aktuellt. För att inte öka kväveförseln i området, vilket missgynnar många konkurrenssvaga arter, bör ingen tillskottsutfodring ske. Natura 2000-habitatet som är en naturbetesmark bör av samma anledning vara avstängslat från omkringliggande kulturbetesmark.

Det finns också möjlighet att successivt utöka andelen silikatgräsmark genom att börja gallra i det skogsparti som finns inom området och få fram en artrik grässvål. Gallringen får ske stegvis från brynen och inåt under en 10-årsperiod.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6270 - Silikatgräsmarker**

Areal: 2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den välhävdade marken är småblockig och torr till fuktig. Fältskiktet domineras av hedvegetation och av de hävdgynnade arterna i den rika floran bör kattfot, ormröt, revfibbla och nattviol framhållas. Övriga, mycket vanliga, kärlväxter är höstfibbla, vitklöver, ängssyra, brunört och smörblomma vilka antyder en viss gödselpåverkan, särskilt i sydväst där tillskottsutfodring skett under senare år. Tuvor med björnmossa förekommer fläckvis. En dominerar buskskiktet men de är illa åtgångna av betesdjuren. Ett skogsparti med tall och björk ingår i området. Ett tjugotal döda unga granar står kvar i ett fuktigt parti av den centrala hagen. I ett bryn står en grovvuxen tall med omkretsen 250 cm. Området är svamprikt. Riskor, hättor, tickor, soppar, mönjeskål m fl finns representerade liksom ett antal arter som indikerar ogödslade förhållanden t ex gul vaxskivling, blodvaxskivling, ängsvaxskivling och den rödlistade knubbig hårjordtunga (*Trichoglossum walteri*).

Bevarandemål

Arealen silikatgräsmark ska uppgå till minst 2 ha. Området ska vara välhävdat och med obetydlig gödselpåverkan annat än genom betesdjuren. Mängden örnen och annan igenväxningsvegetation ska vara liten. Typiska arter för naturtypen (hävdgynnade arter) ska förekomma utbredd och med livskraftiga populationer. Det ska även finnas en artrik svampflora med arter knutna till ett hävdat landskap.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

Dokumentation

Inventeringar och andra referenser i området:

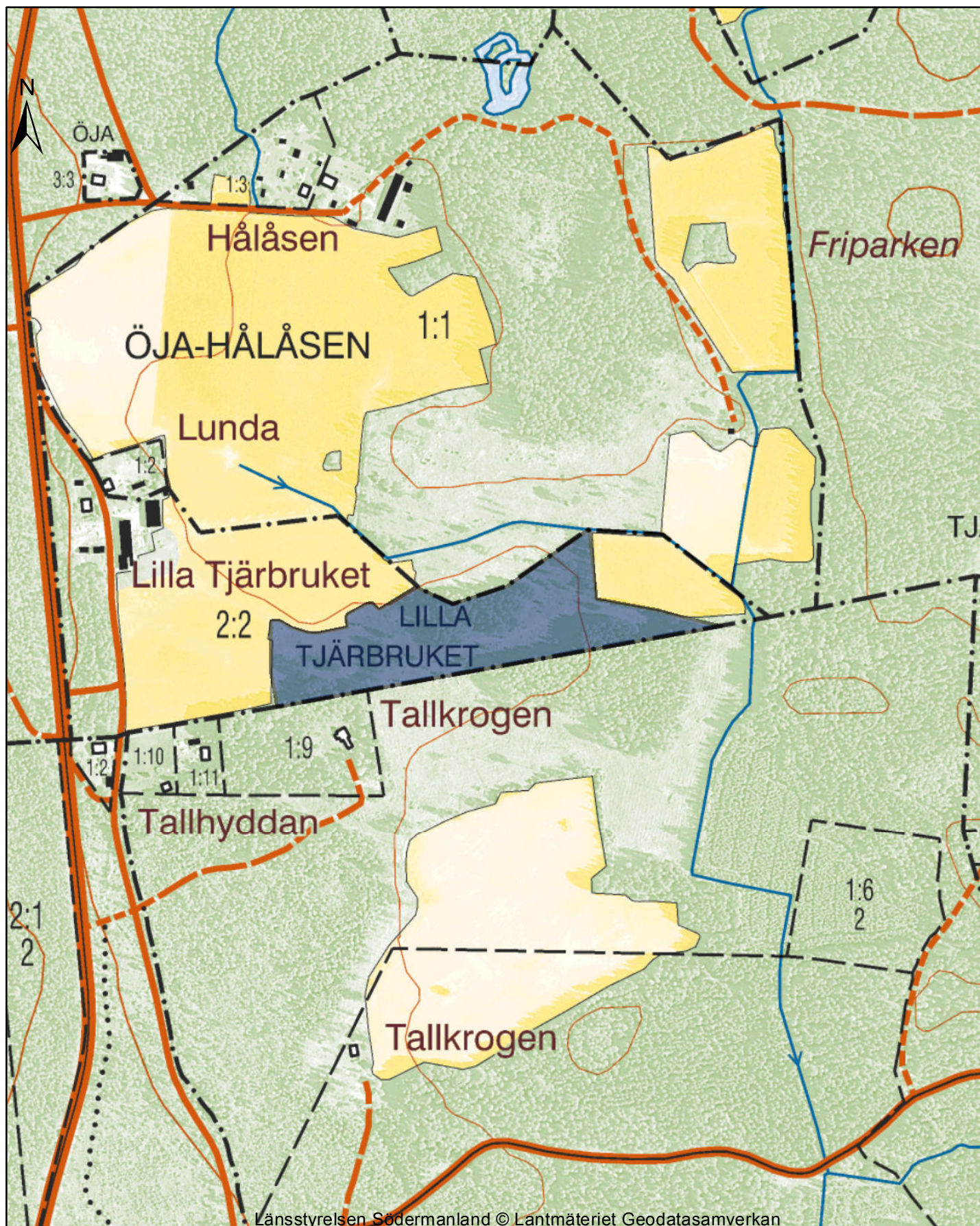
Uppföljning av Natura 2000 i Sverige, Naturvårdsverket rapport 5434, 2005.

Art- och naturtypsvisa vägledningar, <http://www.naturvardsverket.se>, 2005.

Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket 1997.

Ängs- och hagmarksinventeringen, Länsstyrelsen 1992.

Rödlistade arter i Sverige 2005, ArtDatabanken 2005.

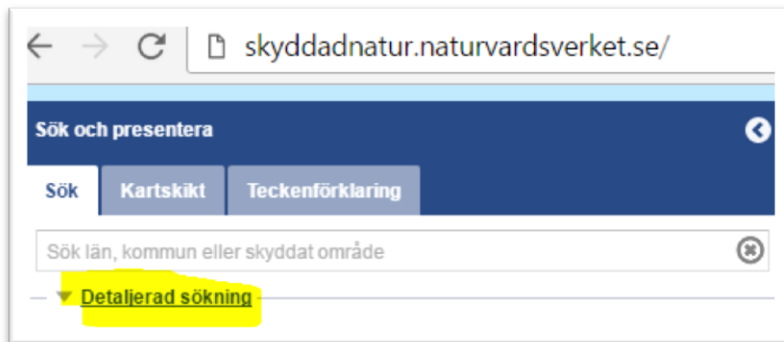
Länstyrelsen Södermanland © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

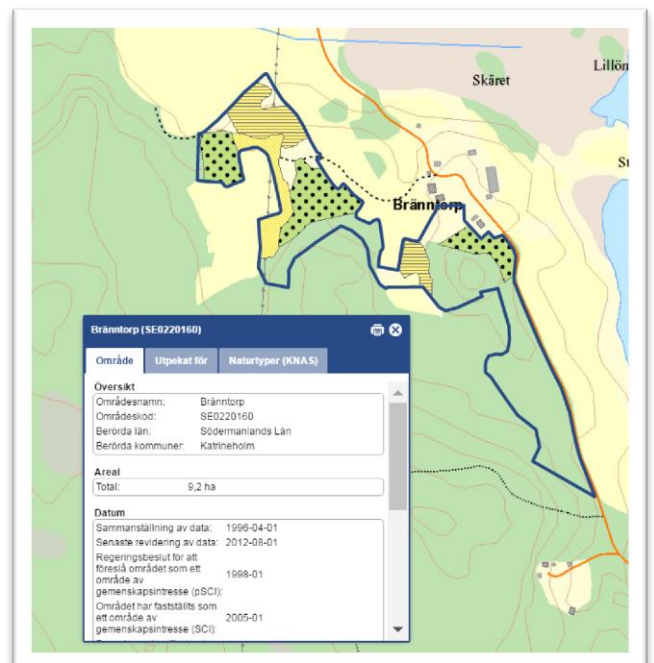
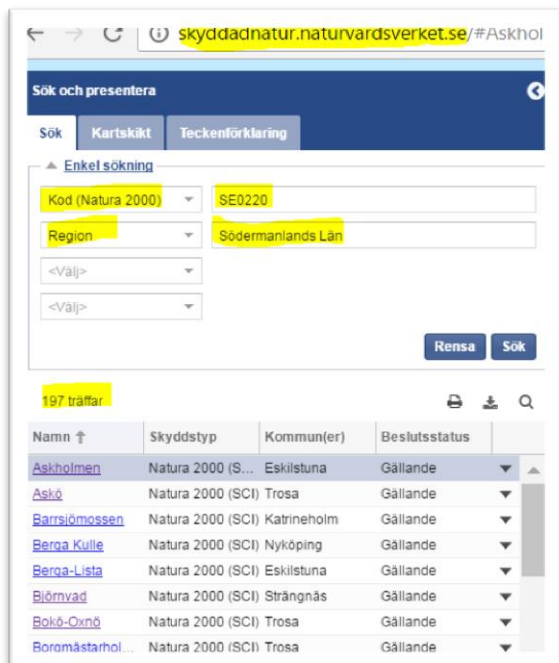
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

